

Андрій Легейда

Кіоск

Наш час. Рання осінь.

Основні дійові особи:

Михайло Борисович ,кіоскер *Тетяна* ,
молода дівчина

Антон , її чоловік

Леон Якович , відпочиваючий з Одеси
Петрівна , місцевий фотограф

Арчібальд Клавдієвич , невідомий чоловік з
охороною

Олена Степанівна , відпочиваюча з Полтави

Антоніна

Отець Микола , настоятель Храму

Роза , циганка *Марина* , продавчиня
сувенірів

Тітка Бандура , поштарка

АКТ 1

Михайло Борисович (заходить до кіоску,
бурчить та готується до відкриття): Вже десять
років ходжу до цього місця, а жодного разу не

куштував цієї лікувальної субстанції з бювету. Невже хтось із багатьох людей, що їдуть сюди, справді вважають, що три стакана цієї рідини вдень значно поліпшують їх здоров'я та подовжують життя. Я кожного дня її з під крана літрами вживаю, мало того, борщ та картоплю на ній варю. Той що. Якби вони побачили мою медичну картку, половина з них дуже сильно б здивувалась. А інша половина, звичайно, знайшла б десятки застережень та важливих відмінностей у своєму організмі, що допомагають виключно йому відчутти значний прогрес під час вливання туди цієї дурнопахнущої хімічної суміші. Мабуть правду казав покійний головний лікар нашої амбулаторії: «Ніщо невиліковує хворобу так швидко й гарантовано, як наша віра у професіональних лікарів та чудодійні пігулки».

Михайло Борисович: Вітаю вас, шановна Антоніна Петрівно, з новим днем та початком нелегкої справи полювання за грошима.

(Кіоскер підмітає підлогу навколо кіоску, вивішую цілу купу яскравих журналів, заходить до кіоску та перевертає табличку з написом «відчинено». Біля кіоску з'являється фотограф з кількома різними засобами для урізноманітнення фотографічних образів — шляпи, окуляри, папуга, стійка з малюнком та розрізом «для обличчя»).

Антоніна Петрівна: Й Вам бажаю здоров'я, пане Михайле. Щось останні дні полювання не дуже якось. Або звір ляканий став, або розвиток технологій все сильніше давить реальних художників. Тепер у кожного в мобільному є фотоапарат й він вважає себе спадкоємцем таланту Леонардо. Потім, правда, коли розгляне свої творіння вдома, дуже дивується... Чи насправді я така товста, як на цьому знімку?? А в тебе тут вже три підборіддя, хоча на попередньому відпочинку, рік тому, їх було усього два....

Це вже не кажучи про криві обличчя, заплющені очі й пробігаючого повз фотомодель гавкаючого бездомного собаки... Й мало хто з них наступного разу підійде до мене, та й скаже... Антоніна, я буду дуже вдячний, якщо ви зробите неповторний художній образ для мене та моєї дружини... Цицьки Вам! Вони знов будуть клацать цим телефоном, вважаючи, що попереднього разу була просто досадна помилка, а не повна відсутність будь-якого смаку та первинних навичків фотографування.

Михайло Борисович: Як це все знайоме. Я живу в цьому місті з самого народження, й покидав його тільки три рази — коли йшов в армію, коли мене молодого та нетверезого помилково відвезли

не до моєї хати та коли я їздив у відрядження до Ленінграду.... Вже тоді я почав підозрювати, що людство набагато сильніше оцінює свої власні можливості, ніж це встановлене природою та Твірцем. Сидиш ти, приміром, за столом з друзями. Третій гост, п'ятий, шостий... Відчуваєш, що сили ще є, але не так вже їх і багато... І ось за дев'ятою чаркою у тебе в голові починається реальна ділема — пити чи вже досить. Ти починаєш швиденько міркувати... Третього дня я випив дванадцять чарок й зміг самотужки добратися додому. А зараз тільки дев'ята. Але... Знов те але... У Миколи чарки були менші за ці та він, починаючи з четвертої, вже почав економити та недоливав кожному по третині... Тому його дванадцять, як тут дев'ять. Тож після цієї чарки я ще зможу самотужки дістатися хати. П»ю!...

І що Ви думаєте. Я теж вважав себе логіком та мудрою людиною. До цього моменту. Адже прокинувшись наступного дня у невідомій оселі в іншому місті зрозумів, що мої розрахунки виявилися трохи хибними й та чарка була вже лишньою...

Антоніна Петрівна: Молодість молодість.... Я так інколи хотіла б скинути років двадцять-тридцять, та знову одягти свою найкрасивішу сукню, високі підбори й побігти на

зустріч до свого коханого... Ех, Коля Коля.... Чи тоді вже був не Коля... Ні, якщо я бігла на підборах, то тоді в нашому місті ще був асфальт... Значить це був не Коля, а Вітя. Який же він був красень... Він завжди подавав мені руку, одягав на плечі свій піджак та шепотів на вухо усілякі приємні слова. Одного разу він подарував мені квіти й сказав, що його життя не має сенсу без моїх очей та чарівної усмішки... І ось, коли я накрила стіл, зробила зачіску й з нетерпінням чекала його у себе, до мене занесли якогось п»яного чоловіка та зі словами «Мамаша, приймайте..» вигрузили його на софу. Звичайно, побачивши це Вітя зник з мого життя й став передовим комбайнером... Дякую тобі Боже, що вирішив так, бо я з дитинства не могла терпіти усіляких передовиків та стаханівців... До речі, а ось тим бовдуром, якого поклали на мою софу, були не Ви?

Михайло Борисович: Я так швидко втік з того дому, що нічого не встиг запам'ятати... Ні обличчя хазяйки, ні меблі, ні, навіть, кольори гардин...

Антоніна Петрівна: Всі ви чоловіки однакові. Вам би тільки швидше та швидше... А навколишній світ, а побалакати, а вибачитися за свої та чужі гріхи...

Михайло Борисович: Мабуть у будь-яких видів стосунків є свій час. Немовлятами ми пізнаємо світ та дивуємося навколишньому середовищу, дітьми ми мріємо, молодими — кохаємось, у середньому віці лаємо керівництво держави, а на пенсії копимо гроши для дітей та онуків, спілкуємось з іншими пенсіонерами та знову дивуємось красі навколишнього середовища. Що ми з вами зараз і робимо. Життя кругле... З чого почалося, тим і закінчиться. Правда, треба тільки вибрати правильний напрямок руху... А то йти по колу в протилежну сторону не дуже приємна справа.

Антоніна Петрівна: Головне в нашому віці взагалі кудись йти... Й бажано не в напрямку крематорію або лікарні... Там, до речі, теж постійні черги під загально прийнятою назвою «жива черга»... «жива!!!»....Добре словосполучення, особливо у черзі до хірурга. Хоча, задля правдивості, маю відзначити, що 80 відсотків цієї пенсійної черги вже не дуже відповідають встановленим нормам щодо терміну «живий».

(в цей час до кіоску підходить перший потенційний покупець)

Леон Якович: Доброго дня, шановний Михайло Борисович. Вирішив завітати до Вас після другого келиха цілющої водиці. Вчорашній кросворд, що я у вас придбав, виявився не дуже цікавим. Кілька імен видатних корейських поетів та найпопулярніший вид інфузорій не дали мені змоги дійти до фіналу. Треба буде сьогодні взяти щось простіше, бо дуже хочеться відчувати себе справжнім інтелектуалом. Чим зможете порадувати мене?

Михайло Борисович: Ви, як відпочиваючий зі стажем, вже мабуть повністю вивчили наш не дуже широкий асортимент. Залишились тільки загадки для малечі та ребуси для жінок. Скажу Вам, як ветеран «Союздруку», скільки не намагався ці ребуси відгадати, ніколи не збагнув логіки їх модератора.

Леон Якович: Як я вас розумію. Моя дружина, Роза Семенівна, за тиждень перед моїм від'їздом почала складати мені список подарунків, які я маю привезти з відпочинку. Кожний раз, коли перечитую цей маніфест, я дивуюся, як швидко зростає кількість наших родичів та знайомих. З мого останнього лікування я привіз чотири магніти, п'ять наборів місцевих трав'яних чаїв, три пакунки сушених грибів, шкарпетки із собачої шерсті та дві

трилітрових банки цілющої води з бювету. На мої зауваження, що вода має бути випита протягом 10 хвилин з часу її під'йому на поверхню, моя Розочка відповіла дуже щиро та розумно. Вона сказала: «Льоня, це замовлення зробила нам сусідка з першого поверху. Коли вона вип'є цю субстанцію й не отримає бажаного покращення здоров'я, вона перестане нам заздрити й не буде більше на кожному куті кричати, що у цих Розенбергів грошей кури не клюють й вони можуть собі дозволити кожний рік турбуватись про свій шлунок на дорогих курортах. Хай краще тихесенько радіє, що ми витрачаємо кошти безглуздо й наш організм не отримує належної підтримки. І нам тихіше, і їй бальзам». Хоча, мушу зауважити, ніхто з наших родичів ніколи нам не привіз навіть сувенірної листівки. Ні, мабуть помиляюсь. Одного разу наш племінник привіз декілька цукерок та одноразові тряпичні окуляри для сну, що роздавали безкоштовно у літаку.

Михайло Борисович: Яка мудра у вас жінка. А чому ви ніколи не приїздите на курорт разом?

Леон Якович: Я був би дуже радий, якщо зміг би взяти з собою дружину. Але у неї дуже хворі ноги. Вона без підтримки не може пройти

більше двухсот кроків. Я повинен завжди піклуватися нею. Вона відпускає мене сюди для того, щоб я відпочив й набрався сил на наступний рік. А я ходжу тут наодинці та постійно думаю про неї. На ці два тижня до нас приїздить її сестра зі Львова. Вона дуже прекрасна людина, але їй вже 73 роки. Дві бабусі можуть розмовляти скільки завгодно часу, але на звичайні щоденні побутові справи сил вже не вистачає.

Михайло Борисович: А я ніколи не був одружений. Коли повернувся з армії, найкращих дівчат вже розібрали. Потім працював телемеханіком у побутових послугах. Там колектив був скрізь чоловічий. Любові я там не знайшов, але навчився дуже гарно проголошувати тости та розливати горілку з рукава, не виймаючи пляшки. Потім все почало розвалюватися. Радянська влада вирішила піти у небуття, найкращі й найнагілші керівники комсомолу та партії за допомогою бандитів та покидьків швиденько прибрали до рук усі ласі шматки промисловості СРСР. Так я залишився без роботи й вимушений був піти заробляти гроші на місцевому ринку. Але у біографії моєї сім'ї ніколи не було торгових здібностей. Куплений для перепродажу товар прийшлося продати за копійки, старе авто пішло у погашення боргу. Мене виручало тільки те, що я

дуже любив книги. Я постійно читав. Не тільки художню літературу, а й критику, спогади, документальні речі. Це допомагало мені хоч якось розуміти людей та світоустрій, й остаточно не впасти в депресію. І ось одного дня до мене в перший раз прийшли справжні почуття. Я зустрів жінку, яка здалася мені уособленням ідеалу. Я шукав роботу й прийшов сюди, на цю площу купити газету з об'явами. Вона працювала у цьому кіоску. Світлана була старша за мене на три роки, але її вигляд, стан та яскраві блакитні очі не залишили мене байдужим. Ми почали зустрічатися й через кілька місяців я освідчився їй у коханні. Це було складно. Я переживав, що для людей нашого поважного віку це виглядає трохи смішно. Два пенсіонери вирішили покохатися. Я набирався сил кілька тижнів. І ось, я прийшов до неї у цей кіоск з букетом квітів та в своєму єдиному найулюбленішому костюмі. Вона все зрозуміла. Тільки я намагався відкрити рота, вона піднесла до моїх губ свою долонь, й тихесенько сказала: «Не треба нічого говорити. Я згодна. Я згодна на все. Я так давно чекала цього. Я буду найбільш щасливою людиною в найближчі два місяці».

Леон Якович: Тільки два місяці?? Чому такий незвичний термін?

Михайло Борисович: Виявилось, що вона невиліковна хвора. У неї був рак. Ці два місяці ми жили один одним. Постійно гуляли парком, їли морозиво, ходили у гості. Я намагався не підвищувати на неї голос й не сваритися. Це було не складно, тому що вона ніколи не давала ніяких приводів для цього. Коли біль вже доставляла їй дуже сильний дискомфорт, ми одягли свої найкрасивіші речі й пішли вдвох до самого дорогого ресторану у нашому місті. Ми пили вино, дивились один на одного й мовчали. Я не вірив, що це наша остання зустріч... Я не знав що повинен сказати у такий момент. Я плакав. А вона... Вона дивилась на мене з такою любов'ю й добротою, як дивиться матір на своє дитя, коли воно вперше сказало слово «мама», або коли вперше в житті воно заснуло на твоїх руках. Ми не власні над часом, а час не дуже схильний реалізовувати наші бажання. В душі я дав собі клятву ніколи не забувати про неї. Перші місяці я ходив на кладовище, саджав квіти на її могилі, прибирав листя та розмовляв з нею про своє одиноке життя. Але, одного разу, коли я йшов через цю площу, побачив на цьому кіоску об'яву: «На роботу потрібен кіоскер». Це місце було дуже важливим у наших стосунках. Воно подарувало мені її. І ось уже десять років я ходжу сюди й відчуваю, що вона тут зі мною... Підтримує мене та радіє моєму життю. Сьогодні ввечері, як раз буде

ювілей мого служіння в цьому кіоску. Приходьте сюди о сьомій, я запрошую вас на моє маленьке свято.

Леон Якович: Дуже дуже вам дякую. Я, звичайно, не належу до числа Ваших близьких друзів, але почуваюсь тут дуже самотньо й буду щасливий цей вечір провести в приємній компанії.

Михайло Борисович: Сподіваюсь, вам сподобається. Посидимо, побалакаємо про життя, трохи вип'ємо. Звичайно, дами теж запрошені. Так що дрес-код та фейс-контроль має бути на висоті!

Леон Якович: Я захвачу із собою одну не дуже велику, але дуже «гурманісту» пляшечку французького червоного вина. Я її вже третій рік поспіль привожу сюди з собою, але випиту ніяк не зберуся. Не має приводу. Не має бажання.

Михайло Борисович: Це буде дуже гарно. Мої дами не звикли до таких шикарних напоїв, але скуштувати аромат Франції, сидячи навпроти бювету мінеральних вод № 4 у нашому захолусті... Погодьтесь, в цьому дійсно є щось чарівне та романтичне... Ось же, домовились. Чекаю на Вас сьогодні ввечері.

(Леон Якович підняв шляпу, кивнув й пішов в бік свого готелю. Протягом останніх хвилин їх бесіди до своєї розкладки з сувенірами підійшла пані Марина й почала виставляти свій товар. До кіоску підходять місцеві жителі та купують газети).

Марина: Дядьку Михайло, бачу у вас сьогодні гарний ранок. Я ще не розпочала торгівлю, а до вас вже черга стоїть.

Михайло Борисович: Це все тому, що я рано приходжу на роботу. А ти спиш довго. Я в твої роки вже о шостій ранку перший раз прокидався. Йшов до вбиральні, пив воду... Правда, потім знов біжав до ліжка та давах храпака ще години дві-три.

Марина: Я за характером сова. Сиджу до другої ночі, читаю.

Михало Борисович: Дуже цікаво, що серед моїх знайомих ще залишилися люди, які читають щось, крім новин в інтернеті. Дозвольте спитати, панночко, а якою літературою ви цікавитеся?

Марина: Два роки тому, я починала працювати на книжковій розкладці. Це була моя перша робота, й я намагалася виконувати її самим ретельним чином. Я вивчала асортимент, читала

багато анотацій, щоб розказувати потенційним покупцям про свої книжки. Одного разу, по телебаченню, я дивилась передачу з відомими політиками та світськими дівами. На запитання, який у них улюблений письменник, половина з них відповідала Достоевський, частина коливалась між Пушкіним та Толстим, а деякі персони, з особливо розумним видом, згадували навіть Ніцше. Але протягом двох років роботи жоден з моїх покупців ні разу не спитав нікого з цих класиків. Були нескінченні автори жіночих романів, детективні майстри сучасності й, навіть, кулінарні збірки. Я вже не кажу про кросворди «для чайників». А Пушкін з Толстим усі роки використовувались тільки в якості підкладки під дитячі розмальовки. І ось, місяць тому я перейшла працювати сюди й вирішила почати моє знайомство з Достоевським.

Михайло Борисович (*передвинув окуляри на кінчик носа*) : І що моя молода пані може сказати з приводу прочитанного?

Марина: Колись я чула, що та людина, яка не читала «Біси», не може вважати себе знавцем літературного характеру Достоевського. Я купила цей роман й почала його читати. До цього моменту, я вважала себе деякою мірою приналежною до світу книги. Але «Біси»... Мені соромно, але усі три

рази, які я розпочинала читати цей твір я засинала максимум на десятій хвилині. В останній раз я розплакалася... Невже ті люди з телевізора настільки культурні й розвинені, а я дурна дівка, що не здатна навіть закінчити першу главу відомого твору?!

Михайло Борисович: Моє сонечко. Колись років 20 тому, я прилетів до Києва з Ленінграду. Був вечір, до нашого літаку довго не підвозили трап. Нарешті він під'їхав, й на борт нашого літаку піднялася жіночка у формі, яка працює в аеропорту й супроводжує пасажирів до терміналу. Як тільки вона перемістилася у літак, трап гучно шпихнув й зламався.... Його відбуксували від літака. Ми почали чекати новий трап. Пройшло двадцять хвилин, й пеперед мене в ряду встав лисуватий дядька у військовій формі. Жіночка подивилася на нього й завмерла. Це був відомий на весь світ космонавт, Герой Радянського Союзу Олексій Леонов. Він звернувся до неї з критикою, що ніколи в житті не бачив такого повільного й неякісного обслуговування пасажирів. На що вона сказала йому: «Шановний товариш космонавт, я, як і ви, двадцять років працюю в небі й авіації, але теж дуже збентежена таким неподобством». Так от що я хотів сказати тобі, Марино. Він космонавт — вона супроводжує пасажирів з літака до аеровокзалу. Він

у формі, й вона у формі. А ось небо й авіації у них — абсолютно різні. Тому твої два роки поряд з книжками не могли дати тобі необхідних знань та досвіду, для розуміння складних творів Достоевського. Для цього треба не тільки тримати книгу у руці й знати абетку... Іноді усього життя не вистачить, щоб зрозуміти незвичних талановитих людей. А ці телевізійні обличчя... Так вони, гадаю, й само прізвище письменника без помилок не напишуть. Вони говорять штампами та хочуть виглядати інтелектуальним авангардом суспільства та сучасною богемою... Хоча губи-вареники або краватка за 1000 доларів ніяк до інтелекту їх не наближають. Ти ніколи не замислювалась, чому ти можеш годину занурюватись у полуничну ванну й ніякого аромату від тебе потім не буде. А якщо хоч на сантиметр вступиш у купу чогось коричневого, то сморід потім годинами не відступає. Так і тут... Наслідки не завжди залежать від об'єму та часу... Інколи важливіша суть. А зрозуміти це допомагає тільки життєвий досвід. Шкода, що дуже часто людина не чує порад більш розумних людей, а отримує підтвердження інформації тільки через власні експерименти.